

Vet väljarna vad de röstar på, vet politiker vad väljarna vill?

Inlämningsuppgift 2, Politisk psykologi våren 2023 baserad på kapitel 4, Jost & Sidanius (2004) samt "Predicting election results: Child's play!", Antonakis & Dalgas (2008)

Vet forskarna tillräckligt?

Forskare har för ofta för snävt fokus.

- Det krävs kompletterande teorier för att förklara den politiska verkligheten, när teorierna ska omsättas till analys av exempelvis ett politiskt val är det svårt (omöjligt) att få med samtliga avgörande faktorer i valresultatet
- Oppositionsrollen är i allmänhet mer svart-vit och mindre ansvarstagande än den styrandes roll. Men partikultur, partiets storlek, tradition, bredd på väljarkåren och många andra frågor är minst lika viktiga. (Tetlock, 2004: s 316)
- Intern partikultur är mer komplicerad än man kan tro. Alla i ett parti är inte självklart "regeringsbärare" bara för att partiet är det. (Tetlock, 2004: s 315)
- Politiker är - i regel - övertygade om vad de säger (just då). Politiker tenderar - precis som alla människor - anpassa sina förklaringar till sina åsikter för att undvika exempelvis kognitiv dissonans. (Tetlock, 2004: s 316)
- Definitionen på "konservativ", "liberal" eller socialist (beroende på val av land) förändras och ofta beskriver exempelvis statsvetare politiken på annat sätt än partiernas ledningar, ledande kandidater osv

Vet väljarna tillräckligt?

Väljarna vet inte tillräckligt om den politik de röstar på.

- Vuxna (likväl som barn) tenderar att låta kandidaters utseende påverka deras bedömning om huruvida en person är kompetent eller lämplig för ett uppdrag. (Antonakis, Dalgas, 2008)
- Stora delar av väljarkåren har inte tillräcklig kännedom om vare sig ideologi eller sakfrågor för att kunna göra meningsfulla avgöranden. (Converse, 2004: s 258)
- Den egna identifikationen av sin politiska hemvist sker utifrån flera perspektiv: där olika symboler och olika ideologiska utgångspunkter inte självklart går att hänvisa till en skala mellan liberal och konservativ. (Conniver och Feldman, 2004: s 280)
- Om ideologin inte handlar om en skala utan flera parallella: vad innebär det för väljarnas möjlighet att identifiera sig med höger-vänster-skolor i rapportering, i svensk blockpolitik mm?

Vet politikerna tillräckligt?

Svårt för politiker att göra det väljarna vill.

- Analyserna är för grunda. Det finns så många faktorer som avgör vad väljarna röstar utifrån att politiker riskerar agera på ett sätt som går emot avsikten hos stora delar av deras egen väljargrupp.
- En teori duger inte som förklaring, "väljarna" består av individer - grupperade i mängder av grupper.
- Egentligen inte rimligt att alla väljare är nöjda vid stora förändringar: New Democrats, New Labour, Nya Moderaterna, Blue Labour o s v. Kan man lita på att väljarnas identifikation "eller ideologiska etiketter" följer med? (Conniver och Feldman, 2004: s 283)
- Hur ska exempelvis NATO-frågan inordnas i detta: är det symbolik/ "partitillhörighet", politik, ideologi som förändrats? Eller är det mer komplext än så?

Källor

Philip E. Tetlock. Cognitive Style and Political Belief Systems in the British House of Commons, ur Jost, J.T. & Sidanius, J. (2004). Political psychology. Psychology press.

Predicting election results: Child's play!, John Antonakis & Olaf Dalgas (2008). (<https://www.science.org/doi/10.1126/science.1167748>)

Philip E. Converse. The nature of belief systems in Mass Publics, ur Jost, J.T. & Sidanius, J. (2004). Political psychology. Psychology press.

Pamela Johnston Conniver & Stanley Feldman. The origins and meaning of liberal/conservative self-identification, ur Jost, J.T. & Sidanius, J. (2004). Political psychology. Psychology press.

Jost, J.T. & Sidanius, J. (2004). Political psychology. Psychology press.